

HET IS GEEN SPOORLIJN ZONDER DWARSLIGGERS

Eigenlijk zou het zo niet meer moeten zijn, maar natuurbescherming is nog steeds een kwestie van waakzaamheid, knokken en volhouden. De ò zo toegenomen aaibaarheid van de natuur mag dan bijna een kwart van de Nederlanders aanzetten tot het lidmaatschap van een natuurvereniging, maar dat neemt niet weg dat door vele anderen in onze maatschappij natuur nog steeds als soft en als sta-in-de-weg wordt beschouwd, hoewel tegenwoordig minder openlijk dan vroeger. Persoonlijke of groeps-ambities worden maar al te gemakkelijk vertaald in termen als "groot maatschappelijk belang", waarmee de legitimatie wordt verschaft om grootschalig in te grijpen in natuur en landschap.

Neem nu de IJzeren Rijn. In mei komt de Traject-nota/MER uit, en in september wordt er al een besluit van de minister verwacht. Die heeft kennelijk veel haast. Het hele proces rond deze oude spoorlijn ademt een sfeer van vooringenomen standpunten, dubbele agenda's en toewerken naar een van tevoren al vrijwel vaststaand besluit.

Het gaat toch niet aan om in een gebied als de Meinweg, bezongen en opgehemeld tot één van de visitekaartjes van het succes van het Nederlandse natuurbeschermingsbeleid (zie de rijksnota "Natuur voor mensen, mensen voor natuur" - juli 2000), een nieuwe spoorlijn op een oud en niet meer gebruikt tracé te willen aanleggen?

Het gaat toch niet aan om daar, waar de Nederlandse overheid nota bene zelf een gebied onderbrengt onder de hoogst denkbare Europese natuurbeschermingswetgeving, dat deze zelfde overheid vervolgens een opgeblazen maatschappelijk belang suggereert, dat deze spoorlijn door het gebied zou moeten legitimeren?

Inmiddels heeft onderzoeksbureau Alterra aangetoond dat de ingebruikname van de nieuwe spoorlijn tot onherstelbare schade aan de natuur in de Meinweg zal leiden. Dit zal een belangrijk argument worden om de IJzeren Rijn door de Meinweg tegen te houden.

Zo'n conclusie kan natuurlijk alleen getrokken worden als ze gestoeld wordt

op veel en betrouwbare gegevens. Van veel natuurgebieden, maar ook daarbuiten, worden dergelijke gegevens verzameld door leden en werkgroepen van natuurorganisaties als IVN, KNNV, Vogelwacht, Natuurhistorisch Genootschap etc., en door professionele organisaties als Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap en Natuurmonumenten. Het is goed dat over deze gegevens gepubliceerd en gerapporteerd wordt, tegenwoordig ook via Internet. En dat moet vooral ook zo blijven.

Met behulp van de inmiddels ontwikkelde natuurbeschermingswetgeving en de beschikbaarheid en toegankelijkheid van flora- en faunagegevens is de natuurbescherming meer en meer in staat om ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen tegen te gaan of gewenste ontwikkelingen op een goede manier af te wegen en in te vullen. Voorbeelden zijn er de laatste tijd te over: dassen, korenwolven, kamsalamanders en hagedissen (waar blijven de planten?) blijken in staat te zijn om de ontwikkeling van industrieterreinen, woonwijken en infrastructuur, tenminste tijdelijk, tegen te houden.

Dit voor de rechter bevochten resultaat mag dan ook als een volgende fase op weg naar een algemeen maatschappelijk aanvaarde erkenning van natuur en landschap als een volwaardige en gelijkwaardige ruimtelijke functie beschouwd worden.

En dat is maar goed ook, want er valt in de komende jaren heel veel werk te doen in Limburg: het Grensmaasproject, de Zandmaas, de Maasroute, IJzeren Rijn, reconstructie zandgebieden, vele nieuwe bedrijventerreinen, uitbreiding woonbebouwingen, verdrogingsbestrijding, realisatie EHS, aanleg Rijksweg 73, veel andere infrastructuur, etc.

Voor al deze processen zijn dwarsliggers nodig, niet om dwars te willen liggen maar als fundament voor het op een juiste en afgewogen wijze op de rails zetten van al die projecten.

Philip Bossenbroek, Staatsbosbeheer

Het ballastbed biedt geschikte zon- en overwinteringplekken. De stenen houden lang de warmte vast en bieden veel schuilmogelijkheden (foto: A.J.W. Lenders).

